

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.03.2012, sen. zn. 29 NSČR 20/2012, ECLI:CZ:NS:2012:29.NSCR.20.2012.1

Číslo: 98/2012

Právní věta: Jestliže další insolvenční návrh, který se považuje (ve smyslu ustanovení § 107 odst. 1, věty první, insolvenčního zákona) za přistoupení k řízení a který došel insolvenčnímu soudu před rozhodnutím o původním insolvenčním návrhu, obsahuje náležitosti, které chyběly v původním insolvenčním návrhu a pro jejichž nedostatek by jinak bylo možné původní insolvenční návrh odmítnout, jsou tím vady původního insolvenčního návrhu zhojeny.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.03.2012

Spisová značka: 29 NSCR 20/2012

Číslo rozhodnutí: 98

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční návrh

Předpisy: § 107 IZ
§ 128 odst. 1 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 17. 8. 2011 odmítl M ě s t s k ý s o u d v Praze (dále jen „insolvenční soud“) insolvenční návrh věřitele Ing. CH. (dále jen „první insolvenční navrhovatel“) ze dne 29. 6. 2011 (bod I. výroku) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (bod II. výroku).

Insolvenční soud – vycházející z ustanovení § 3 odst. 1 až 3, § 103 odst. 1 až 3 a § 128 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – uzavřel, že první insolvenční navrhovatel nevyhověl požadavkům na obsahové náležitosti insolvenčního návrhu, neboť necharakterizoval úpadek dlužníka.

K tomu uvedl, že ačkoliv první insolvenční navrhovatel označil jako dalšího dlužníka věřitele společnost C (tuto společnost označil insolvenční soud v záhlaví usnesení jako dalšího insolvenčního navrhovatele /dále jen „společnost C“ nebo „druhý insolvenční navrhovatel“) s pohledávkou ve výši 228 822,85 Kč, neuvedl o této pohledávce žádné další konkrétní údaje (důvod a splatnost). První insolvenční navrhovatel rovněž nespecifikoval okolnosti, z nichž by vyplynulo, že dlužník po stanovenou dobu není schopen úhrady svých splatných závazků (a to nejen vůči němu).

Podle insolvenčního soudu má věřitel povinnost uvést v návrhu, jímž odůvodňuje úpadek dlužníka ve

smyslu § 3 odst. 1 insolvenčního zákona, též konkrétní okolnosti, z nichž je za předpokladu, že jejich pravdivost bude osvědčena, zřejmé, že dlužník není po delší dobu své splatné závazky „schopen“ uhradit; nepostačí toliko dlužníkova neochota. K tomuto závěru však bez dalšího nevedou tvrzení prvního insolvenčního navrhovatele, z nichž sice lze dovodit pluralitu dlužníkových věřitelů (ačkoliv chybí údaje o důvodu a splatnosti pohledávky „známého“ věřitele), uváděné okolnosti však nevypovídají nic o tom, zda dlužník své splatné závazky plnit může. Úsudek o dlužníkově platební neschopnosti lze nabýt, je-li insolvenčním navrhovatelem tvrzeno a následně osvědčeno například dlužníkově zastavení plateb nebo neschopnost plnit závazky, a to i vůči dalším věřitelům, po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti. Tvrzení prvního insolvenčního navrhovatele tak mohou vést i k názoru o neochotě dlužníka plnit některé své závazky včas.

Dále insolvenční soud odkázal na závěry obsažené v usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. MSPH 88 INS 297/2010, 3 VSPH 90/2010-A-11 (jde o usnesení ze dne 16. 2. 2010), podle kterých vzhledem k závažnosti účinků podání insolvenčního návrhu k jeho projednatelnosti nestačí pouhý odkaz na jiného dlužníkově věřitele bez uvedení výše pohledávky známého věřitele za dlužníkem, údaje o její splatnosti a o tom, že ve vztahu k tomuto dalšímu věřiteli jsou naplněny podmínky úpadku podle § 3 odst. 1 písm. b), c) a odst. 2 insolvenčního zákona. Z usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. MSPH 95 INS 3917/2011, 3 VSPH 377/2011-A-13 (jde o usnesení ze dne 30. 5. 2011), pak insolvenční soud citoval pasáž, podle které není zásadního rozdílu v požadavku na náležitou identifikaci splatné pohledávky insolvenčního navrhovatele za dlužníkem a na kvalitu údajů, jejichž prostřednictvím musí být v insolvenčním návrhu identifikován další věřitel (věřitelé) se splatnou pohledávkou za dlužníkem. Insolvenční navrhovatel je proto povinen k podmínce plurality věřitelů dlužníka v návrhu tvrdit takové skutečnosti, které, budou-li osvědčeny či prokázány, umožní přijmout závěr, že dlužník má více věřitelů s pohledávkami po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti. Teprve za předpokladu, že soud má k dispozici bezvadný insolvenční návrh, může přistoupit k další fázi řízení, tedy též ke zjišťování, zda dlužník je v úpadku. Není-li tu takový návrh, nesmí insolvenční soud činit žádné další úkony (ani vyzývat navrhovatele k odstranění vad návrhu) a je povinen podle § 128 odst. 2 neprodleně insolvenční návrh odmítnout.

Odtud insolvenční soud uzavřel, že ze shora řečeného je zřejmé, že návrh prvního insolvenčního navrhovatele trpí vážným procesním nedostatkem, pro který není možno pokračovat v řízení. Vykazuje (totiž) vady spočívající v absenci konkrétních okolností o existenci dlužníkově úpadku; tato skutková tvrzení jsou přitom povinnými náležitostmi každé věřitelské iniciace insolvenčního řízení a jejich „nepřítomnost“ brání věcnému posouzení návrhu. Insolvenční soud je pak povinen odmítnout insolvenční návrh, který neobsahuje všechny náležitosti bránící v pokračování insolvenčního procesu, bez možnosti postupovat podle ustanovení § 43 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, což v daném případě učinil (podle ustanovení § 128 odst. 1 insolvenčního zákona).

Insolvenční soud dodal, že insolvenční návrh přistoupivšího věřitele (společnosti C) „veškeré nutné náležitosti obsahuje a je tudíž projednatelný“.

K odvolání prvního insolvenčního navrhovatele i dlužníka (dlužníkově odvolání směřovalo jen proti výroku o nákladech řízení) V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 21. 11. 2011 potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodu I. výroku (první výrok) a změnil je v bodu II. výroku tak, že prvního insolvenčního navrhovatele zavázal zaplatit dlužníku náhradu nákladů řízení (druhý výrok). Dále uložil prvnímu insolvenčnímu navrhovateli zaplatit dlužníku náhradu nákladů odvolacího řízení (třetí výrok).

Odvolací soud – cituje ustanovení § 3 odst. 1 a 2, § 107 odst. 1 a § 128 odst. 1 insolvenčního zákona – úvodem poznamenal, že v dané věci bylo insolvenční řízení zahájeno insolvenčním návrhem prvního insolvenčního navrhovatele, přičemž později podaným insolvenčním návrhem směřujícím proti témuž dlužníku k tomuto řízení podle § 107 insolvenčního zákona přistoupila společnost C, která se tak

stala vedle insolvenčního navrhovatele dalším insolvenčním navrhovatelem, se kterým byl insolvenční soud povinen (jako s dalším účastníkem řízení – dalším navrhovatelem) zacházet a v této pozici ho též uvést v záhlaví napadeného usnesení.

Posléze odvolací soud akcentoval význam účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení (vyvolaných insolvenčním návrhem) ve vazbě na požadavek kladený na obsah insolvenčního návrhu, odkazuje též na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2009, sen. zn. [29 NSČR 7/2008](#), uveřejněné pod číslem 91/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 91/2009“); usnesení je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – veřejnosti dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu.

V této souvislosti odvolací soud uzavřel, že vzhledem k závažnosti dopadů, jež může i vadný insolvenční návrh vyvolat v poměrech dlužníka nebo třetích osob, není důvodu formulovat rozdílné požadavky na kvalitu jednotlivých skutkových tvrzení, z nichž se odvíjí posouzení úpadku dlužníka. To mimo jiné znamená, že při tvrzeném úpadku dlužníka insolvenční není zásadního rozdílu v požadavku na náležitou identifikaci splatné pohledávky insolvenčního navrhovatele za dlužníkem a na kvalitu údajů, jejichž prostřednictvím musí být v insolvenčním návrhu identifikován další věřitel (věřitelé) se splatnou pohledávkou za dlužníkem.

Odvolací soud dodal, že tyto (jeho) závěry jsou zcela v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu, a to jak s R 91/2009, tak se závěry obsaženými v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2010, sen. zn. [29 NSČR 22/2009](#), uveřejněném pod číslem 26/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 26/2011“), podle nichž v insolvenčním návrhu musí být tvrzeny takové okolnosti, z nichž závěr o úpadku dlužníka nebo o hrozícím úpadku dlužníka logicky vzato vyplývá, nebo v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2010, sen. zn. [29 NSČR 1/2008](#), uveřejněném pod číslem 88/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, podle kterých rozhodujícími skutečnostmi, které osvědčují úpadek dlužníka ve formě insolvence, se rozumí vylíčení konkrétních okolností, z nichž insolvenční soud (shledá-li je pravdivými) bude moci uzavřít, že dlužník má více věřitelů (nejméně dva), kteří vůči němu mají pohledávky (vůči nimž má peněžité závazky), jež jsou po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit.

Z toho podle odvolacího soudu plyne, že osoba či osoby dalšího věřitele dlužníka musí být v návrhu přesně označeny, jejich pohledávky musí být co do svého důvodu a splatnosti náležitě identifikovány, přičemž současně se musí z konkrétních skutečností uvedených v návrhu podávat závěr o dlužníkově platební neschopnosti (objektivní či založené některou ze zákonných domněnek).

Dále odvolací soud uvedl, že podle obsahu spisu první insolvenční navrhovatel popsal v insolvenčním návrhu své pohledávky za dlužníkem a důvody jejich vzniku, přičemž uvedl i údaje o splatnosti, podle nichž jde o pohledávky splatné již více než 3 měsíce.

(Ačkoliv) první insolvenční navrhovatel dovozoval dlužníkův úpadek ve formě platební neschopnosti, co do naplnění podmínek stanovených v § 3 odst. 1 insolvenčního zákona se (podle odvolacího soudu) vedle popisu svých pohledávek omezil jen na označení další osoby, která má být dlužníkovým věřitelem, a to společnosti C s pohledávkou 228 822,85 Kč. Tuto pohledávku (však) neidentifikoval jejím důvodem, ani neuvedl údaj o její splatnosti. Na základě takových tvrzení zjevně nelze přijmout závěr, že dlužník má vedle prvního insolvenčního navrhovatele i dalšího (nejméně jednoho) věřitele, vůči němuž má závazek, a to závazek splatný déle než 30 dnů, popřípadě, že jde rovněž o závazek více než 3 měsíce po splatnosti. Za takové situace je pojmově vyloučeno uvažovat o naplnění podmínky platební neschopnosti dlužníka dle § 3 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona, když ta se připíná teprve ke skutečnostem svědčícím o naplnění podmínek úpadku dle § 3 odst. 1 písm. a) a b) insolvenčního zákona, které chybí. Tvrzení obsažená v insolvenčním návrhu prvního insolvenčního navrhovatele přitom zjevně nenaplnují ani skutkovou podstatu úpadku ve formě předlužení dle § 3

odst. 3 insolvenčního zákona, když neuvedl ničeho o celkových majetkových poměrech dlužníka, tedy o hodnotě jeho majetku, a nedostatečná jsou i jeho tvrzení o existenci dalších (víceřých) závazků dlužníka, shrnul odvolací soud.

K námitce, že insolvenční soud mohl zjistit podrobnosti ohledně pohledávky společnosti C nahlédnutím do insolvenčního rejstříku, odvolací soud uvedl, že nelze zaměňovat požadavky na vyličení rozhodujících skutečností v insolvenčním návrhu s pravidly důkazního řízení. K tomu, aby se právně významné skutečnosti mohly stát předmětem osvědčení či dokazování (lhostejno, o kterých skutečnostech je soud povinen provádět i důkazy účastníky nenavržené) tu musí být úplná a dostatečně konkrétní skutková tvrzení o skutečnostech, jež naplňují skutkovou podstatu úpadku.

Jakkoliv ustanovení § 86 insolvenčního zákona ukládá insolvenčnímu soudu provést i jiné důkazy potřebné k osvědčení dlužníkovy úpadku, než byly účastníky navrhovány, jde o projev vyšetřovací zásady, jejíž aplikace neznamena povinnost soudu pátrat po skutečnostech, které mají (mohou) být dokazovány. Tato zásada sama o sobě nenahrazuje na prvním místě stojící povinnost tvrzení, jež stíhá insolvenčního navrhovatele. Povinnost insolvenčního soudu stanovená v § 86 insolvenčního zákona je pojmově spojena s dokazováním. To znamená jediné; výsledek dokazování dlužníkovy úpadku není závislý jen na důkazech navržených účastníky. Tato zásada se však může uplatnit pouze v insolvenčním řízení zahájeném řádným insolvenčním návrhem. Teprve za předpokladu, že soud má k dispozici bezvadný insolvenční návrh, může přistoupit k další fázi řízení, tedy též ke zjišťování, zda dlužník je v úpadku. Není-li tu takový návrh, nesmí insolvenční soud činit žádné další úkony (ani vyzývat navrhovatele k odstranění vad návrhu) a je povinen podle § 128 odst. 1 insolvenčního zákona neprodleně insolvenční návrh odmítnout, dodal odvolací soud.

Podle odvolacího soudu nemá věřitel (na rozdíl od dlužníka) povinnost podat insolvenční návrh a nemá ani „právní nárok“ na insolvenční návrh. Nemá-li věřitel dostatečné a věrohodné informace o dalších dlužníkových věřitelích, o jejich déle splatných pohledávkách, o dlužníkově platební neschopnosti nebo o dalších okolnostech, jež svědčí o dlužníkově úpadku ve formě platební neschopnosti anebo předlužení, pak není nikterak opodstatněno, aby se domáhal zjištění dlužníkovy úpadku insolvenčním návrhem. Věřitel nese sám následky rozhodnutí podat insolvenční návrh vůči dlužníku, o jehož věřitelích a majetku nemá dostatečné informace nebo vůči němuž není vybaven nepochybnou věcnou legitimací.

Odvolací soud tudíž přitakal závěru insolvenčního soudu, že insolvenční návrh prvního insolvenčního navrhovatele vykazuje nedostatky, pro něž nelze v řízení pokračovat. K tomu doplnil, že vady insolvenčního návrhu mohl první insolvenční navrhovatel odstranit, jen dokud insolvenční soud nevydal usnesení o odmítnutí návrhu podle § 128 insolvenčního zákona, takže i kdyby první insolvenční navrhovatel doplnil insolvenční návrh v odvolacím řízení nemělo by to vliv na věcnou správnost napadeného usnesení.

Proti usnesení odvolacího soudu podal první insolvenční navrhovatel dovolání, namítaje, že jsou dány dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř., tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/), že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/) a že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (odstavec 3) a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel uvádí, že k pohledávce jiného věřitele (společnosti C) v insolvenčním návrhu vskutku (jen) tvrdil, že jde o pohledávku ve výši 228 822,85 Kč, namítá však, že považoval-li soud tento údaj za nedostatečný, měl jej vyzvat k jeho doplnění.

K tomu dovolatel podotýká, že i kdyby tento údaj doplňoval a musel by „zcela přesně popsat, co tato částka obsahuje, z čeho je dovozována apod.“, fakticky by tím nahrazoval ta tvrzení a důkazy, které měla uvádět společnost C (která také podala insolvenční návrh, ve kterém uvedla svá tvrzení a důkazy). Dovolatel míní, že to po něm nelze požadovat již jen kvůli tomu, že nemůže vědět o celkových majetkových poměrech dlužníka, jelikož nezná jeho účetnictví, respektive celou ekonomickou situaci a nemůže tedy znát ani hodnotu jeho majetku.

„Závěrem“ dovolatel dodává, že není správné, je-li v „enunciátu napadeného usnesení“ pod písmenem a) uveden jako věřitel on a pod písmenem b) společnost C, maje za to, že „napadené usnesení“ mělo být vydáno pouze k jeho návrhu a nikoliv k návrhu společnosti C, jež podala samostatný insolvenční návrh. Podle dovolatele ke každému insolvenčnímu návrhu mělo být vydáno samostatné usnesení.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného usnesení je na danou věc uplatnitelný insolvenční zákon ve znění účinném do 29. 12. 2011 (tj. naposledy ve znění zákona č. 188/2011 Sb.).

Podle ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Pro rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení jsou tudíž ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Dovolání je (bez dalšího) přípustné podle ustanovení § 239 odst. 3, části věty před středníkem, o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2008, sen. zn. [29 NSČR 4/2008](#), uveřejněné pod číslem 25/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Podmínku, aby šlo o potvrzující usnesení odvolacího soudu, ohledně kterého dovolací soud dospěje k závěru, že má po právní stránce zásadní význam, formulovanou ve větě druhé označeného ustanovení poukazem na obdobné použití § 237 odst. 1 a 3 o. s. ř., má Nejvyšší soud za obsoletní (srov. shodně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2011, sen. zn. [29 NSČR 35/2009](#), uveřejněné pod číslem 151/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Dovolatel formálně ohlašuje též existenci dovolacího důvodu dle § 241a odst. 3 o. s. ř., z obsahového hlediska však dovolání tento dovolací důvod nevystihuje; u dovolání přípustného podle § 239 odst. 3 o. s. ř. jde nadto o dovolací důvod nezpůsobilý, jak je patrné přímo z dikce § 241a odst. 3 o. s. ř. Potud proto dovolání zjevně není opodstatněné.

Ohlášený dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. dovolatel výslovně nepřipíná k žádné části vlastní dovolací argumentace. Z obsahového hlediska lze uplatnění tohoto dovolacího důvodu vztáhnout k dovolací námitce, podle níž, považoval-li insolvenční soud jeho tvrzení o pohledávce společnosti C za nedostatečnou, měl jej vyzvat k doplnění insolvenčního návrhu, jakož i k dovolací námitce, podle níž mělo být rozhodováno o insolvenčním návrhu každého insolvenčního navrhovatele samostatně (neměli být oba uvedeni v „enunciátu napadeného usnesení“ a „napadené usnesení“ mělo být vydáno pouze k jeho návrhu).

Podle ustanovení § 103 insolvenčního zákona insolvenční návrh musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat označení insolvenčního navrhovatele a označení dlužníka, kterého se týká, popřípadě označení jejich zástupců. Fyzická osoba musí být označena jménem, příjmením a

bydlištěm (sídlem) a v případě, že jde o podnikatele, též identifikačním číslem. Právnícká osoba musí být označena obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. Je-li navrhovatelem stát, musí insolvenční návrh obsahovat označení příslušné organizační složky státu, která za stát před insolvenčním soudem vystupuje (odstavec 1). V insolvenčním návrhu musí být dále uvedeny rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek, skutečnosti, ze kterých vyplývá oprávnění podat návrh, není-li insolvenčním navrhovatelem dlužník, označeny důkazy, kterých se insolvenční navrhovatel dovolává, a musí z něj být patrné, čeho se jím insolvenční navrhovatel domáhá (odstavec 2).

Dle ustanovení § 107 insolvenčního zákona další insolvenční návrh podaný na majetek téhož dlužníka dříve, než insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, se považuje za přistoupení k řízení. Od okamžiku, kdy takový návrh dojde insolvenčnímu soudu, u kterého probíhá řízení o původním insolvenčním návrhu, se osoba, která jej podala, považuje za dalšího insolvenčního navrhovatele (odstavec 1). Pro dalšího insolvenčního navrhovatele platí stav řízení v době jeho přistoupení k řízení (odstavec 2). Byl-li další insolvenční návrh podán v době, kdy insolvenční soud již rozhodl o původním insolvenčním návrhu jinak než rozhodnutím o úpadku, avšak toto rozhodnutí dosud nedoručil účastníkům insolvenčního řízení, insolvenční soud vydané rozhodnutí doručí i dalšímu insolvenčnímu navrhovateli. Došel-li další insolvenční návrh insolvenčnímu soudu až po doručení rozhodnutí o původním insolvenčním návrhu, avšak předtím, než toto rozhodnutí nabylo právní moci, může další insolvenční navrhovatel podat proti takovému rozhodnutí odvolání ve lhůtě počítané od jeho doručení poslednímu z těch účastníků, kteří jsou oprávněni podat proti rozhodnutí odvolání; to neplatí, jestliže rozhodnutí o původním insolvenčním návrhu bylo dalšímu insolvenčnímu navrhovateli již dříve doručeno (odstavec 3). K dalšímu insolvenčnímu návrhu podanému poté, co insolvenční soud vydal rozhodnutí o úpadku, se nepřihlíží. Je-li součástí dalšího insolvenčního návrhu i návrh na způsob řešení dlužníkovy úpadku, který byl podán dříve, než insolvenční soud o způsobu řešení dlužníkovy úpadku rozhodl, zůstávají účinky návrhu na způsob řešení dlužníkovy úpadku zachovány (odstavec 4).

Podle ustanovení § 128 odst. 1 insolvenčního zákona insolvenční návrh, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný anebo neurčitý, insolvenční soud odmítne, jestliže pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení; učiní tak neprodleně, nejpozději do 7 dnů poté, co byl insolvenční návrh podán. Ustanovení § 43 o. s. ř. se nepoužije.

Z výše popsanych dovolacích námitek se existence dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. nepodává. Z dikce ustanovení § 128 odst. 1 insolvenčního zákona vyplývá, že má-li insolvenční návrh nedostatky, pro které nelze pokračovat v řízení, insolvenční soud jej bez dalšího odmítne; povinnost vyzvat předtím nedbalého insolvenčního navrhovatele k odstranění těchto nedostatků nemá. To, že insolvenční soud nevyzval insolvenčního navrhovatele k odstranění vad insolvenčního návrhu, tudíž nemůže být vadou insolvenčního řízení.

K námitce, podle níž rozhodnutí nemělo být vydáno (též) jako rozhodnutí o insolvenčním návrhu dovolatele a společnosti C, Nejvyšší soud uvádí, že její neopodstatněnost je vzhledem k dikci § 107 odst. 1 insolvenčního zákona zjevná; ostatně, dovolatel se potud ani nepokouší jakkoliv polemizovat s tou pasáží napadeného rozhodnutí, ve které se odvolací soud s poukazem na ustanovení § 107 insolvenčního zákona vypořádal se stejnou námitkou uplatněnou v odvolání.

Zbývá určit, zda je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

V rovině právního posouzení věci je úkolem Nejvyššího soudu prověřit správnost dovolacích námitek, podle nichž dovolatel (jako insolvenční navrhovatel) nebyl povinen konkretizovat pohledávku společnosti C (která také podala insolvenční návrh) více (než jak to udělal ve svém insolvenčním návrhu) a insolvenční návrh byl projednatelný.

Jak se výstižně podává z napadeného usnesení a jak potvrzuje v dovolání i sám dovolatel, insolvenční návrh z 29. 6. 2011 (A-1) obsahuje (pro účely doložení tam tvrzeného dlužníkovu úpadku ve formě platební neschopnosti ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 a odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona) vedle podrobného popisu dovolatelovy pohledávky tvrzení, že dlužník má závazek ve výši 228 822,85 Kč vůči společnosti C, s poznámkou, že společnost C v současné době rovněž podává vůči dlužníku insolvenční návrh. Pohledávka společnosti C není konkretizována jinak, než její výší (srov. článek IV. insolvenčního návrhu).

K tomu Nejvyšší soud uvádí, že již v usnesení ze dne 21. 12. 2011, sen. zn. [29 NSČR 14/2011](#), uveřejněném pod číslem 44/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, na něž v podrobnostech odkazuje a na jehož závěrech nemá důvod cokoli měnit, uzavřel, že věřitelský insolvenční návrh musí ve smyslu ustanovení § 103 odst. 2 insolvenčního zákona obsahovat jako součást vylíčení okolností, které osvědčují úpadek dlužníka, nejen konkrétní údaje o dalších věřitelích dlužníka, nýbrž i konkrétní údaje o pohledávkách takových věřitelů, včetně konkrétních údajů o splatnosti těchto pohledávek, a to v míře, která v případě, že tato tvrzení budou shledána pravdivými, dovolí insolvenčnímu soudu uzavřít, že dlužník je v úpadku. Takový požadavek nesplňuje insolvenční návrh, v němž jsou sice konkrétně označeni další věřitelé dlužníka, avšak konkrétní údaje o pohledávkách takových věřitelů a o jejich splatnosti jsou nahrazovány obecným tvrzením, že dlužník má peněžité závazky, které jsou po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, respektive neplní své peněžité závazky po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti. Tamtéž dodal, že na posouzení, zda insolvenční návrh má náležitosti předepsané insolvenčním zákonem a zda není namístě jeho odmítnutí podle § 128 odst. 1 insolvenčního zákona, nemá vliv okolnost, že při zkoumání, zda dlužník je v úpadku, se v insolvenčním řízení prosazuje vyšetřovací zásada.

Insolvenční návrh z 29. 6. 2011 požadavkům formulovaným v ustanovení § 103 odst. 2 insolvenčního zákona co do konkretizace pohledávky společnosti C ohledně její tvrzené splatnosti nedostál a v době, kdy byl podán, proto nebyl projednatelný.

Dovolání je přesto důvodné.

V R 26/2011 se Nejvyšší soud přihlásil (jako k judikatorně ustálenému) též k závěru obsaženému v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 3. 2008, sen. zn. [1 VSPH 5/2008](#), uveřejněnému pod číslem 11/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 11/2009“), podle kterého vady insolvenčního návrhu může insolvenční navrhovatel odstranit, jen dokud insolvenční soud nerozhodne o odmítnutí insolvenčního návrhu podle § 128 odst. 1 insolvenčního zákona a že k odstranění vad insolvenčního návrhu provedenému až v odvolacím řízení se nepřihlíží. Jinak řečeno, vady insolvenčního návrhu může insolvenční navrhovatel zhojit kdykoli v době do rozhodnutí insolvenčního soudu o odmítnutí insolvenčního návrhu.

V této věci soudy obou stupňů sice formálně respektovaly úpravu obsaženou v ustanovení § 107 insolvenčního zákona (insolvenční soud tím, že jako druhého insolvenčního navrhovatele označil v záhlaví usnesení společnost C a odvolací soud i tím, že tento postup insolvenčního soudu k odvolací námitce prvního insolvenčního navrhovatele výslovně obhajoval v důvodech svého usnesení), z obsahového hlediska však jejich rozhodnutí tuto úpravu nerespektují.

Oba soudy totiž na jedné straně pokládaly společnost C za dalšího insolvenčního navrhovatele ode dne, kdy insolvenčnímu soudu došel její insolvenční návrh (a odvolací soud v této souvislosti výslovně

odkazoval na ustanovení § 107 insolvenčního zákona), na druhé straně však – v přímém rozporu s jednoznačně formulovaným textem § 107 odst. 1 insolvenčního zákona – nepovažovaly další insolvenční návrh ze 14. 7. 2011 za „přistoupení k řízení“, nýbrž s ním dále nakládaly jako s podáním, jímž bylo (jiným insolvenčním navrhovatelem) samostatně zahájeno insolvenční řízení na majetek dlužníka; jen tak si totiž lze vysvětlit, že (podle obsahu insolvenčního spisu) insolvenční soud následně odmítl „insolvenční návrh“ společnosti C „ze dne 14. 7. 2011“ usnesením ze dne 26. 8. 2011 a že odvolací soud toto usnesení potvrdil usnesením ze dne 21. 11. 2011 (tedy vydaným stejného dne jako napadené usnesení). Řízení o dovolání proti tomuto usnesení odvolacího soudu je vedeno u Nejvyššího soudu pod sen. zn. [29 NSČR 21/2012](#).

Ve smyslu ustanovení § 2 písm. c) insolvenčního zákona se insolvenčním návrhem rozumí u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení. K tomu, aby o příslušném podání mohlo být uvažováno jako o „insolvenčním návrhu“ (aby se k němu jako k takovému přihlíželo), musí být opatřeno úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podala, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem (srov. § 97 odst. 2 insolvenčního zákona). Je-li tento předpoklad naplněn a nejde-li o insolvenční návrh „první“, nýbrž „další“, může dojít k následujícím (ustanovením § 107 insolvenčního zákona předjímáným) situacím:

1) K dalšímu insolvenčnímu návrhu, který došel insolvenčnímu soudu poté, co na základě původního insolvenčního návrhu vydal rozhodnutí o úpadku, se nepřihlíží (§ 107 odst. 4 insolvenčního zákona); podal-li takto další insolvenční návrh věřitel a připojil-li k němu přihlášku své pohledávky (§ 105 insolvenčního zákona), pokládá se za přihlášeného věřitele.

2) Pro další insolvenční návrh, který došel insolvenčnímu soudu poté, co původní insolvenční návrh odmítl pro vady (§ 142 písm. a/ insolvenčního zákona), případně poté, co řízení o původním insolvenčním návrhu zastavil pro nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit nebo který se nepodařilo odstranit, nebo pro zpětvzetí původního insolvenčního návrhu (§ 142 písm. b/ insolvenčního zákona), eventuálně poté, co zamítl původní insolvenční návrh (§ 142 písm. c/ a d/ insolvenčního zákona) se prosadí úprava obsažená v ustanovení § 107 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona s omezeními plynoucími z ustanovení § 107 odst. 3 insolvenčního zákona (z pravidla obsaženého v § 107 odst. 2 insolvenčního zákona v takovém případě plyne, že námitky, které nemůže v odvolacím řízení uplatnit původní insolvenční navrhovatel, nenáleží ani dalšímu insolvenčnímu navrhovateli).

3) Pro další insolvenční návrh, který došel insolvenčnímu soudu předtím, než rozhodl o původním insolvenčním návrhu, se prosadí úprava obsažená v ustanovení § 107 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona bez omezení. O takový případ jde i v této věci.

K institutu „přistoupení k řízení“ se ve zvláštní části důvodové zprávy k vládnímu návrhu insolvenčního zákona (projednávanému Poslaneckou Sněmovnou ve 4. volebním období 2002 – 2006 jako tisk č. 1120) [k § 107 návrhu insolvenčního zákona] uvádí, že: „Ustanovení § 107 osnovy o dalším insolvenčním návrhu (přistoupení k řízení) navazují na platnou úpravu, kterou rozvádějí a zpřesňují v intencích judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu“. „Platnou úpravou“ se v té době rozumělo ustanovení § 4 odst. 4 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. 12. 2007 (dále též jen „ZKV“), které určovalo, že další návrh na prohlášení konkursu, podaný na téhož dlužníka dříve, než soud rozhodne o prohlášení konkursu, se považuje za přistoupení k řízení; pro dalšího navrhovatele platí stav řízení v době jeho přistoupení.

K ustanovení § 4 odst. 4 ZKV přitom Nejvyšší soud vysvětlil již v usnesení ze dne 12. 10. 2006, sp. zn. [21 Cdo 2758/2005](#), uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 1, ročník 2007, pod číslem 5, že návrh na zahájení řízení, který se podle zákona považuje za přistoupení k řízení (zahájenému na jiný, dříve podaný, návrh na zahájení řízení, nebo bez návrhu, jde-li o řízení, kde to připouští zákon),

nemá účinky zahájení řízení. Tamtéž dodal, že to mimo jiné znamená, že dnem, kdy došel soudu návrh na zahájení řízení, který se podle zákona považuje za přistoupení k řízení, nedošlo k zahájení nového samostatného řízení, že pro takového dalšího navrhovatele platí stav řízení, do něhož tímto způsobem přistoupil, a že při posuzování právních vztahů mezi účastníky řízení nemůže soud vycházet z toho, že by se další navrhovatel (samostatně, svým návrhem) vůbec něčeho domáhal. Současně Nejvyšší soud dovodil, že soud, který na základě takového podání o věci rozhoduje (maje nesprávně za to, že jde o návrh na zahájení řízení), zatíží řízení zmatečností vadou dle § 229 odst. 1 písm. d) o. s. ř. (srov. shodně i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. [29 Odo 1081/2004](#), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2010, sp. zn. [29 Cdo 5403/2008](#)).

Tyto závěry k institutu „přistoupení k řízení“ – byť formulované v poměrech podle zákona o konkursu a vyrovnání – jsou (jak naznačuje i citovaná pasáž důvodové zprávy k insolvenčnímu zákonu) mutatis mutandis uplatnitelné i pro poměry založené insolvenčním zákonem (při výkladu ustanovení § 107 insolvenčního zákona).

Považuje-li se „další insolvenční návrh“ (v intencích § 107 odst. 1, věty první, insolvenčního zákona) za „přistoupení k řízení“ o původním insolvenčním návrhu, nelze s ním dále zacházet jako se samostatným insolvenčním návrhem; jde o podání, které nemá (nevyvolává) účinky zahájení insolvenčního řízení. To mimo jiné znamená, že dnem, kdy došel insolvenčnímu soudu, u kterého probíhá řízení o původním insolvenčním návrhu, „další insolvenční návrh“, který se podle § 107 odst. 1, věty první, insolvenčního zákona považuje za „přistoupení k řízení“ (o původním insolvenčním návrhu), nedošlo k zahájení nového samostatného insolvenčního řízení, že pro takového dalšího insolvenčního navrhovatele platí stav řízení, do něhož tímto způsobem přistoupil (§ 107 odst. 2 insolvenčního zákona), a že při posuzování právních vztahů mezi účastníky insolvenčního řízení nemůže insolvenční soud vycházet z toho, že by se další insolvenční navrhovatel (samostatně, svým insolvenčním návrhem) vůbec něčeho domáhal.

Z toho, že se „další insolvenční návrh“ považuje jen za „přistoupení k řízení“ o původním insolvenčním návrhu, však neplyne, že by insolvenční soud neměl při rozhodování o původním insolvenčním návrhu přihlížet k jeho obsahu. To lze doložit též poukazem na text § 107 odst. 4, věty druhé, insolvenčního zákona, který předpokládá, že je-li součástí dalšího insolvenčního návrhu i návrh na způsob řešení dlužníkovra úpadku, který byl podán dříve, než insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení dlužníkovra úpadku, zůstávají účinky návrhu na způsob řešení dlužníkovra úpadku zachovány dokonce i v případě, že se k dalšímu insolvenčnímu návrhu jako k takovému nepřihlíží podle § 107 odst. 4, věty první, insolvenčního zákona.

Zjednodušeně řečeno lze říci, že od okamžiku, od kterého se další insolvenční návrh považuje za „přistoupení k řízení“ o původním insolvenčním návrhu (§ 107 odst. 1, věty první, insolvenčního zákona) a od kterého se osoba, která další insolvenční návrh podala, považuje za dalšího insolvenčního navrhovatele (§ 107 odst. 1, věty první, insolvenčního zákona), se na původní insolvenční návrh a na přistoupení k řízení pohlíží stejně, jako kdyby šlo o podání učiněná společně původním insolvenčním navrhovatelem i dalším insolvenčním navrhovatelem.

Ještě jinak řečeno, jestliže další insolvenční návrh, který se považuje (ve smyslu ustanovení § 107 odst. 1, věty první, insolvenčního zákona) za přistoupení k řízení a který došel insolvenčnímu soudu před rozhodnutím o původním insolvenčním návrhu, obsahuje náležitosti, které chyběly v původním insolvenčním návrhu a pro jejichž nedostatek by jinak bylo možné původní insolvenční návrh odmítnout, jsou tím vady původního insolvenčního návrhu zhojeny (srov. i R 11/2009).

V dané věci byla důvodem odmítnutí insolvenčního návrhu skutečnost, že první insolvenční navrhovatel Ing. Ch. v něm nedostatečně konkretizoval tvrzenou pohledávku dalšího věřitele společnosti C. Společnost C však byla od 20. 7. 2011 (kdy její další insolvenční návrh došel

insolvenčnímu soudu, u kterého probíhalo řízení o původním insolvenčním návrhu) dalším insolvenčním navrhovatelem (§ 107 odst. 1, věta druhá, insolvenčního zákona), přičemž tento další insolvenční návrh, považovaný od stejného okamžiku za přistoupení k řízení (§ 107 odst. 1, věta první, insolvenčního zákona), údaje, pro jejichž absenci odmítl insolvenční soud insolvenční návrh, obsahoval. Insolvenční návrh byl tedy od 20. 7. 2011 projednatelný (od uvedeného data obsahoval údaj, podle kterého se tvrzená pohledávka společnosti C stala splatnou 30. 8. 2000, jakož i vyličení skutečností o důvodech vzniku této pohledávky) a důvod jej odmítnout podle § 128 odst. 1 insolvenčního zákona nebyl dán.

Nejvyšší soud tudíž, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil, včetně závislých výroků o nákladech řízení (§ 242 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí (opět včetně závislého výroku o nákladech řízení) a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).